A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2015. március 26.*

„Előzetes döntéshozatal iránti kérelem — Szociálpolitika — Az Európai Unió Alapjogi Chartája — 31. cikk, (2) bekezdés — 2003/88/EK irányelv — 7. cikk — A »munkavállaló« fogalma — Fogyatékkal élő személy — A fizetett éves szabadsághoz való jog — Az uniós joggal ellentétes nemzeti szabályozás — A nemzeti bíróság szerepe”

A C-316/13. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Cour de cassation (Franciaország) a Bírósághoz 2013. június 10-én érkezett, 2013. május 29-i határozatával terjesztett elő az előtte

Gérard Fenoll

és

a **Centre d’aide par le travail „La Jouvene**”,

az **Association de parents et d’amis de personnes handicapées mentales (APEI) d’Avignon**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (első tanács)

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, A. Borg Barthet, E. Levits (előadó), M. Berger és F. Biltgen bírák,

főtanácsnok: P. Mengozzi,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2014. március 27-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– Gérard Fenoll képviseletében G. Delvolvé és A. Delvolvé avocats,

– az association de parents et d’amis de personnes handicapées mentales (APEI d’Avignon) képviseletében L. Cocquebert avocat,

– a francia kormány képviseletében N. Rouam, D. Colas és R. Coesme, meghatalmazotti minőségben,

– a holland kormány képviseletében M. Bulterman és C. Schillemans, meghatalmazotti minőségben,

* Az eljárás nyelve: francia.

– az Európai Bizottság képviseletében M. Van Hoof és M. van Beek, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2014. június 12-i tárgyaláson történt meghallgatását követően,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a „munkavállalónak” a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 299., 9. o., magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 381. o.), valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 31. cikkének értelmében vett fogalma értelmezésére vonatkozik.

2 E kérelmet a G. Fenoll és a centre d’aide par le travail „La Jouvene” (a továbbiakban: CAT „La Jouvene”), valamint az association de parents et d’amis de personnes handicapées mentales (APEI) d’Avignon között az érdekeltnek az igénybe nem vett éves szabadság jogcímén járó vagyoni kártérítés iránti kérelme tárgyában folyamatban lévő jogvitában terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

3 A 2003/88 irányelvnek „Az irányelv célja és hatálya” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ez az irányelv a minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeket állapítja meg a munkaidő megszervezése tekintetében.

(2) Ezt az irányelvet kell alkalmazni:

a) […] az éves szabadság minimális időtartama […] esetében;

[...]

(3) Ezen irányelv 14., 17., 18. és 19. cikkének sérelme nélkül, ezt az irányelvet kell alkalmazni a [munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1989. június 12-i] 89/391/EGK [tanácsi] irányelv [(HL L 183., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 349. o.)] 2. cikke szerinti valamennyi köz- és magántevékenységi ágazatban.

[...]”

4 Ezen irányelvnek az „Éves szabadság” című 7. cikke a következőket írja elő:

„(1) A tagállamok meghozzák a szükséges intézkedéseket annak biztosítására, hogy minden munkavállalót legalább négy hét éves szabadság illessen meg a nemzeti jogszabályok és/vagy gyakorlat által megállapított ilyen szabadságra való jogosultság és a szabadság biztosítása feltételeinek megfelelően.

(2) Az éves szabadság minimális időtartama nem helyettesíthető annak fejében nyújtott juttatással, a munkaviszony megszűnésének esetét kivéve.”

5 Az említett irányelv 17. cikke előírja, hogy a tagállamok eltérhetnek ezen irányelv bizonyos rendelkezéseitől. Mindazonáltal a 7. cikk tekintetében semmiféle eltérés sem megengedett.

6 A 89/391 irányelvnek „Az irányelv alkalmazási köre” című 2. cikke ekképp rendelkezik:

„(1) Ez az irányelv minden köz- és magán tevékenységi ágazatra alkalmazandó (ipari, mezőgazdasági, kereskedelmi, közigazgatási, szolgáltatási, oktatási, kulturális, szabadidős stb.).

(2) Ez az irányelv nem alkalmazható ott, ahol az egyes különleges közszolgálati tevékenységekre – mint amilyen a fegyveres erők vagy a rendőrség – vagy a polgári védelmi szolgálatok egyes különleges tevékenységeire jellemző sajátosságok szükségszerűen ellentétben állnak vele.

Ebben az esetben a munkavállalók biztonságát és egészségvédelmét a lehető legmesszebbmenőkig biztosítani kell ezen irányelv céljainak figyelembevételével.”

A francia jog

A code du travail

7 A code du travail-nak (munka törvénykönyve) az alapeljárás tényállása megvalósulása időpontjában hatályos változata L. 223-2. cikke első bekezdése előírja:

„Az a munkavállaló, aki igazolja, hogy a tárgyév során ugyanazon munkáltatónál legalább egy hónap tényleges munkavégzéssel töltött időnek megfelelő időtartamban foglalkoztatták, meghatározott mértékű szabadságra jogosult, melynek időtartama minden munkával töltött hónap után két és fél munkanap, azzal, hogy az igénybe vehető szabadság teljes időtartama nem haladhatja meg a harminc munkanapot.”

8 E törvénykönyv L. 223-4. cikkének értelmében:

„A szabadság időtartamának meghatározása szempontjából egy tényleges munkavégzéssel töltött hónapnak minősül a négy hétnek vagy huszonnégy munkanapnak megfelelő időtartam. Tényleges munkavégzéssel töltött időtartamnak minősül a fizetett szabadság időtartama, a […] kompenzáló pihenőidő, […] a szülő nők részére előírt pihenőidő, a munkaidő csökkentése jogcímén megszerzett pihenőnapok, és az a legfeljebb egy éves megszakítatlan időtartam, amelynek során munkahelyi baleset vagy foglalkozási megbetegedés következtében a munkaszerződés hatályát felfüggesztik. [...]”

9 Az említett törvénykönyv L. 323-10. cikke így rendelkezik:

„A jelen szakasz alkalmazásában megváltozott munkaképességű munkavállalónak minősül minden olyan személy, akinek valamely foglalkoztatás megszerzésére vagy megtartására vonatkozó lehetőségei egy vagy több testi, érzékszervi, mentális vagy pszichikai funkció megváltozása következtében ténylegesen csökkentek.

A megváltozott munkaképességű munkavállalói minőséget a code de l’action sociale et des familles (szociális és családjogi törvénykönyv) L. 146-9. cikkében említett bizottság állapítja meg.

Az ugyanezen törvénykönyv L. 312-1. cikke 1. pontja 5. alpontjában szereplő intézménybe vagy szolgálthoz történő irányítás egyenértékű a megváltozott munkaképességű munkavállalói minőség elismerésével.”

A code de l'action sociale et des familles

10 A code de l'action sociale et des familles 2003. szeptember 6-a óta hatályos változatának L. 312-1. cikke előírja:

„A jelen törvénykönyv alkalmazásában szociális és orvosi-szociális intézményeknek az alább felsorolt, saját jogi személyiséggel rendelkező, illetve nem rendelkező intézmények és szolgálatok minősülnek:

[...]

5° Azok az intézmények vagy szolgálatok:

a) amelyek munkaterápiával foglalkoznak, a code du travail L. 322-4-16. cikkében említett tevékenységek tekintetében szerződött intézmények, illetve az ugyanezen törvénykönyv L. 323-30. és azt követő cikkeiben meghatározott szakosodott vállalkozások kivételével;

[...]"

11 E törvénykönyv 2002. január 3-a és 2005. február 11-e között hatályban lévő változatának L. 344-2. cikke ekképp rendelkezett:

„A bentlakási lehetőséggel rendelkező vagy nem rendelkező munkaterápiás központok azokat a fogyatékkal élő fiatalkorúakat és felnőtteket fogadják, akik sem ideiglenesen, sem tartósan nem képesek rendes vállalkozásoknál, fogyatékkal élők számára fenntartott műhelyben vagy a szociális bedolgozói központ számára dolgozni, sem pedig önálló vállalkozói tevékenységet folytatni. E központok különböző szakmai jellegű tevékenységek folytatásának lehetőségét, orvosi-szociális és képzési támogatást, és a személyiségük kibontakoztatása és társadalmi integrációjuk számára kedvező környezetet kínáltak számukra.

[...]"

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

12 G. Fenoll 1996. február 1-jétől 2005. június 20-ig vette igénybe a CAT „La Jouvene"-t. Eleinte öt hét fizetett éves szabadságban részesült.

13 2004. október 16-tól az említett CAT elhagyásának időpontjáig G. Fenoll betegség miatt munkaképtelen volt. A munkaképtelenség időszaka kezdetének időpontjában a 2003. június 1-je és 2004. május 31-e közötti időszakra vonatkozóan tizenkét nap megszerzett és igénybe nem vett fizetett szabadsága maradt. G. Fenoll egyébként nem tudta igénybe venni a 2004. június 1-je és 2005. május 31-e közötti referencia-időszak tekintetében járó szabadságát. Az említett két időszak tekintetében megszerzett és igénybe nem vett szabadság G. Fenoll szerint jogosulttá tette őt arra, hogy számára vagyoni kártérítésként 945 eurót fizessenek meg. A CAT „La Jouvene" megtagadta vele szemben e kifizetést.

14 Mivel a Tribunal d'instance d'Avignon (avignoni elsőfokú bíróság) (Franciaország) utolsó fokon eljárva elutasította kártérítési keresetét, G. Fenoll felülvizsgálat iránti kérelmet nyújtott be.

15 A kérdést előterjesztő bíróság a 2003/88 irányelv 7. cikkének a Bíróság általi értelmezésére, valamint a „munkavállalónak" az EUMSZ 45. cikk értelmében vett fogalmára vonatkozó ítélkezési gyakorlatára emlékezetet. E tekintetben az említett bíróság arra keresi a választ, hogy a valamely munkaterápiás központot (a továbbiakban: CAT) igénybe vevő és a munkavállaló jogállásával nem rendelkező személy az uniós jog értelmében vett „munkavállaló" fogalmába tartozik-e.

16 A kérdést előterjesztő bíróság a Charta 31. cikkének (2) bekezdésére emlékeztet, amelynek értelmében minden munkavállalónak joga van – többek között – az éves fizetett szabadsághoz, és megállapítja, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az Európai Unió alapvető jogaira a magánszemélyek közötti jogvitákban lehet hivatkozni annak megállapítása érdekében, hogy az uniós intézmények és a tagállamok tiszteletben tartják-e ugyanezeket az alapvető jogokat, amikor az uniós jogot hajtják végre.

17 E körülmények között a Cour de cassation felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjesztette a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a 89/391 irányelv 3. cikkét, amelyre a 2003/88 irányelvnek a saját hatályát megállapító 1. cikke rendelkezései utalnak, hogy az olyan személy, akit felvettek egy [CAT-ba], az említett 3. cikk értelmében vett »munkavállalónak« minősül?

2) Úgy kell e értelmezni a Charta 31. cikkét, hogy az olyan személy, mint akiről az előző kérdésben szó van, az említett 31. cikk értelmében vett »munkavállalónak« minősül?

3) Az olyan személy, mint akiről az első kérdésben szó van, hivatkozhat-e közvetlenül a Chartára alapított fizetett szabadsághoz való jogra, ha a nemzeti szabályozás szerint ilyen jog nem illeti meg, illetve a nemzeti bíróságnak a Charta által biztosított említett jog teljes körű érvényesülése érdekében mellőznie kell-e az e joggal ellentétes valamennyi nemzeti jogi rendelkezés alkalmazását?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első és a második kérdésről

18 E kérdésekkel – amelyeket célszerű együtt vizsgálni – a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy a „munkavállalónak” a 2003/88 irányelv 7. cikke, valamint a Charta 31. cikke (2) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy abba beletartozik egy olyan személy, akit felvettek valamely, az alapügyben szereplőhöz hasonló CAT-ba.

19 Ebben a tekintetben először is emlékeztetni kell arra, hogy a 2003/88 irányelv 1. cikkének (3) bekezdése szerint – együttes olvasatban a 89/391 irányelv abban hivatkozott 2. cikkével – az említett irányelveket minden köz- és magántevékenységi ágazatra alkalmazni kell a munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítása, és a munkaidejük szervezése egyes szempontjainak szabályozása érdekében.

20 Ennélfogva a Bíróság kimondta, hogy a 89/391 irányelv hatályát szélesen kell értelmezni, ezért a 2. cikke (2) bekezdésének első albekezdésében előírt, az irányelv hatálya alóli kivételeket megszorítóan kell értelmezni (lásd ebben az értelemben többek között: Simap-ítélet, C-303/98, EU:C:2000:528, 34. és 35. pont, valamint Bizottság kontra Spanyolország ítélet, C-132/04, EU:C:2006:18, 22. pont). E kivételeket ugyanis kizárólag abból a célból fogadták el, hogy különösen kiterjedt és súlyos körülmények esetén biztosítsák a közbiztonság, a közegészség és a közrend védelméhez elengedhetetlenül szükséges szolgáltatásokat (Neidel-ítélet, C-337/10, EU:C:2012:263, 21. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

21 Mivel az alapügy felpereséhez hasonló személy helyzetét illetően e körülmények közül egyik sem releváns, e személy tevékenysége a 2003/88 irányelv hatálya alá tartozik.

22 Ebből az következik, hogy a 2003/88 irányelv rendelkezéseit, különösen annak 7. cikkét kell alkalmazni a G. Fenoll által folytatott tevékenységgel kapcsolatban.

23 Arra a kérdésre kell tehát választ adni, hogy G. Fenoll ezt a tevékenységet a 2003/88 irányelv 7. cikkének és a Charta 31. cikke (2) bekezdésének értelmében vett munkavállalóként gyakorolja-e.

24 E tekintetben a 2003/88 irányelvet illetően meg kell állapítani, hogy – amint azt a főtanácsnok is kiemelte indítványának 29. pontjában – az nem hivatkozik sem a „munkavállaló” 89/391 irányelv szerinti fogalmára, sem e fogalomnak a nemzeti jogszabályokból és/vagy gyakorlatból eredő meghatározására (lásd ebben az értelemben: Union syndicale Solidaires Isère ítélet, C-428/09, EU:C:2010:612, 27. pont).

25 Ebből az következik, hogy a 2003/88 irányelv alkalmazásakor a „munkavállaló” fogalmát nem lehet az egyes tagállami jogok szerint eltérően értelmezni, mivel e fogalom önálló uniós jogi hatállyal rendelkezik (Union syndicale Solidaires Isère ítélet, C-428/09, EU:C:2010:612, 28. pont).

26 Márpedig ez a megállapítás – amint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta indítványának 26. pontjában – a 2003/88 irányelv 7. cikkének és a Charta 31. cikkének (2) bekezdése értelmében vett „munkavállaló” fogalmának értelmezését illetően is érvényes, a munkavállalók fizetett szabadsághoz való joga személyi hatálya egységességének biztosítása érdekében.

27 Ezen összefüggésben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata értelmében a „munkavállaló” fogalmát a 2003/88 irányelv keretében olyan objektív kritériumok szerint kell meghatározni, amelyek – figyelembe véve az érintett személyek jogait és kötelességeit – a munkaviszonyt jellemzik. Ennek megfelelően „munkavállalónak” kell tekinteni minden olyan személyt, aki valóságos és tényleges tevékenységet végez, kivéve az olyan mértékben jelentéktelen tevékenységeket, amelyek pusztán kiegészítőnek és járulékosnak tekinthetők. A munkaviszony lényeges jellemzője az a körülmény, hogy valamely személy meghatározott ideig, más javára és más irányítása alatt, díjazás ellenében szolgáltatást nyújt (lásd ebben az értelemben: Union syndicale Solidaires Isère ítélet, C-428/09, EU:C:2010:612, 28. pont, valamint Neidel-ítélet, C-337/10, EU:C:2012:263, 23. pont).

28 Márpedig annak vizsgálata érdekében, hogy e fogalom alá tartozik-e a valamely CAT-ba felvételt nyert olyan személy, mint G. Fenoll, a következő tényezőket kell figyelembe venni.

29 Először is a Bíróság megállapította, hogy a „munkavállaló” fogalmára tekintettel történő meghatározás keretében – amelynek elvégzése a nemzeti bíróság feladata – a nemzeti bíróságnak objektív kritériumokra kell támaszkodnia, és az előtte folyó ügy valamennyi körülményét összességében kell értékelnie mind az érintett tevékenység, mind pedig a szóban forgó felek közötti viszony jellegére vonatkozóan (Union syndicale Solidaires Isère ítélet, C-428/09, EU:C:2010:612, 29. pont).

30 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból az tűnik ki, hogy az alapügy körülményei olyanok, hogy a valamely CAT-ba felvett személyek nem tartoznak a code du travail bizonyos rendelkezéseinek hatálya alá. Mindazonáltal e körülmény, amelyből az említett személyek *sui generisnek* minősítendő jogi helyzete következik, nem lehet meghatározó a szóban forgó személyek közötti munkaviszony értékelése keretében.

31 Emlékeztetni kell ugyanis arra, hogy a Bíróság e tekintetben már megállapította, hogy a munkaviszonynak a nemzeti jog szerinti *sui generis* jellege nem lehet semmiféle következménnyel a közösségi jogi értelmében vett munkavállalói minőségre (lásd: Kiiski-ítélet, C-116/06, EU:C:2007:536, 26. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

32 Másodsorban nem vitatott, hogy G. Fenoll egy bizonyos időszakon keresztül – a jelen ügyben a CAT „La Jouvene”-be 1996-ban történő szolgálatba lépésétől kezdődően és az ezt követő legalább öt éven át, amely időszak jogcímén egyébként éves fizetett szabadságot kapott – különböző szolgáltatásokat nyújtott. A Bírósághoz benyújtott iratokból az következik, hogy ezen, orvosi-szociális jellegű támogatással kísért szolgáltatásokat a CAT „La Jouvene” személyzete és vezetősége jelölte ki és irányította, mivel a vezetőség az érdekelt számára szükségleteinek leginkább megfelelő életmódot

próbált biztosítani. Az ilyen szervezeti keret lehetővé teszi az alapügyben szereplő CAT-hoz hasonló intézmény számára, hogy elősegítse a súlyos fogyatékkal élő személyek személyes fejlődését azáltal, hogy képességeit egy súlyosan fogyatékos személynek megfelelően fejlesztik, de a lehetőségeken belül azt is, hogy az e személyre bízott szolgáltatásokból bizonyos gazdasági haszonra tegyenek szert az érintett intézmény javára.

33 Harmadsorban az is kitűnik a Bírósághoz benyújtott iratokból, hogy a G. Fenoll által nyújtott szolgáltatásokért – amelyek ily módon a CAT „La Jouvene” gazdasági-szociális programjának részét alkották –ellenszolgáltatásként díjazást fizettek. Ezen összefüggésben meg kell állapítani, hogy az a tény, hogy ez a díjazás jóval a Franciaországban garantált minimálbér szintje alatt lehetett, nem vehető figyelembe G. Fenoll uniós jog értelmében vett „munkavállalóként” történő minősítése tekintetében.

34 A Bíróság állandó ítélkezési gyakorlata szerint ugyanis az uniós jog értelmében vett munkavállalói minőség tekintetében lényegtelen, hogy milyen magas az érintett termelékenysége, honnan származnak a díjazás anyagi eszközei, vagy hogy a díjazás mértéke mérsékelt (lásd: Bettray-ítélet, 344/87, EU:C:1989:226, 15 és 16. pont; Kurz-ítélet, C-188/00, EU:C:2002:694, 32. pont; Trojani-ítélet, C-456/02, EU:C:2004:488, 16. pont).

35 Negyedsorban arra kell választ adni, hogy G. Fenollnak a CAT „La Jouvene”-ben folytatott tevékenységeit „valóságos és tényleges” tevékenységeknek kell-e minősíteni, vagy ezek pusztán kiegészítőnek és járulékosnak tekinthetők, oly módon, hogy a Bíróságnak a jelen ítélet 27. pontjában hivatkozott állandó ítélkezési gyakorlata értelmében e tevékenységek alapján az ezeket folytató személy nem minősíthető „munkavállalónak”.

36 E tekintetben az association de parents et d’amis de personnes handicapées mentales (APEI) d’Avignon és a francia kormány a Bettray-ítélet (344/87, EU:C:1989:226) alapjául szolgáló ténybeli körülményekből azt a következtetést vonja le analógia útján, hogy G. Fenoll nem minősíthető „munkavállalónak”, mivel a CAT „La Jouvene”-ben folytatott tevékenységei feltételezetten összehasonlíthatók az ezen ítéletben szóban forgó, a kábítószerfüggők számára létrehozott terápiás központba felvett személyek által végzett tevékenységekkel.

37 Ez a megközelítés nem helytálló.

38 Ugyanis meg kell állapítani először is, hogy a Bíróság, jóllehet a Bettray-ítélet (344/87, EU:C:1989:226) 17. pontjában kimondta, hogy nem minősíthetők valós és tényleges gazdasági tevékenységeknek azok, amelyek a tevékenységet gyakorló személyek rehabilitációját vagy beilleszkedését szolgálják, ugyanakkor azt is kiemelte, hogy ez a megállapítás csak az ezen ítélet alapjául szolgáló ténybeli körülmények vonatkozásában releváns, amelyek egy olyan személy helyzetét jellemzik, akit kábítószer-függősége miatt egy olyan nemzeti jogszabály alapján alkalmaztak, amelynek az a célja, hogy munkát biztosítson azon személyek számára, akik az állapotukból adódó körülmények miatt meghatározatlan ideig nem képesek rendes körülmények között munkát végezni (lásd: Trojani-ítélet, C-456/02, EU:C:2004:488, 19. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

39 Ezenfelül meg kell állapítani, hogy – még ha a CAT „La Jouvene”-ben végzett munkát, akárcsak a Bettray-ítélet (344/87, EU:C:1989:226) alapjául szolgáló ügyben a kábítószerfüggőknek biztosított munkát, olyan személyek számára biztosítják, akik az állapotukból adódó körülmények okán nem képesek rendes körülmények között munkát végezni – a Bírósághoz benyújtott iratokból mindazonáltal az tűnik ki, hogy magának a CAT-ok működését szabályozó rendszernek és, következésképpen, az ezekben a fogyatékkal élők által gyakorolt tevékenységeknek az a lényege, hogy e tevékenységek ne tűnjenek pusztán kiegészítő és járulékos tevékenységeknek a jelen ítélet 27. pontjában hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében.

40 Amint azt ugyanis a főtanácsnok is kiemelte indítványának – többek között – 42. pontjában, a CAT „La Jouvene”-ben a fogyatékkal élők által végzett tevékenységeket nem kizárólag abból a célból alakították ki, hogy az érdekeltek számára – adott esetben származtatott – foglalkoztatást biztosítsanak. Ezek a tevékenységek ugyanis, bár ezeket az érintett személyek képességeihez igazították, bizonyos gazdasági haszonnal is járnak. Ez annál is inkább igaz, mivel az említett tevékenységek lehetővé teszik a súlyos fogyatékkal élő személyek termelékenységének – bármilyen kis mértékű legyen is – hasznosítását, ugyanakkor biztosítják a nekik járó szociális védelmet is.

41 A fenti megfontolásokból ezért az következik, hogy a Bírósághoz benyújtott iratokból kikövetkeztethető tények alapján a G. Fenoll által a CAT „La Jouvene”-ben folytatott tevékenységekhez hasonló tevékenységeket folytató személy a 2003/88 irányelv 31. cikkének (2) bekezdése és a Charta 7. cikkének értelmében vett „munkavállalónak” minősíthető.

42 Ezen összefüggésben a nemzeti bíróságnak különösen azt kell megvizsgálnia, hogy az érdekelt által ténylegesen teljesített szolgáltatások a munkaerőpiacon szokásos szolgáltatásnak tekinthetők-e. Ennek érdekében nemcsak az alapügyben szóban forgó CAT mint befogadó intézmény jogállása és gyakorlata, valamint szociális támogató programjának különböző szempontjai vehetők figyelembe, hanem a szolgáltatások teljesítésének jellege és módozatai is (lásd analógia útján: Trojani-ítélet, C-456/02, EU:C:2004:488, 24. pont).

43 E körülményekre figyelemmel az első két kérdésre azt a választ kell adni, hogy a „munkavállalónak” a 2003/88 irányelv 31. cikke (2) bekezdése és a Charta 7. cikke értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy abba beletartozhat az alapügyben szereplőhöz hasonló CAT-ba felvett személy.

A harmadik kérdésről

44 Harmadik kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keresi a választ, hogy úgy kell-e értelmezni a Charta 31. cikkének (2) bekezdését, hogy arra közvetlenül lehet hivatkozni egy magánszemélyek közötti jogvitában a fizetett szabadsághoz való jog teljes körű érvényesülése és az e joggal ellentétes valamennyi nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásának mellőzése érdekében.

45 E tekintetben elegendő azt megállapítani, hogy – amint azt a főtanácsnok is hangsúlyozta indítványának 23. pontjában – a Charta 31. cikkének (2) bekezdése mint olyan, időbeli hatálya okán nem alkalmazható az alapügyben szereplőhöz hasonló helyzetre.

46 Ugyanis, G. Fenollnak a fizetett éves szabadságára vonatkozó követelése a Lisszaboni Szerződés hatálybalépését megelőző időszakra vonatkozik, következésképpen az azon időpontot megelőző időszakra, amelytől kezdődően az EU-Szerződés 6. cikke (1) bekezdésének értelmében a Charta egyenértékűvé vált a Szerződésekkel.

47 Következésképpen a Charta 31. cikkének (2) bekezdésére mint ilyenre nem lehet közvetlenül hivatkozni az alapügyben szereplőhöz hasonló jogvitában.

48 A 2003/88 irányelv 7. cikkére való hivatkozás lehetőségét illetően – amely éppen az éves fizetett szabadságra vonatkozik – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatából az következik, hogy ha a nemzeti jog nem értelmezhető ezen irányelvvel összhangban – aminek vizsgálata a nemzeti bíróság feladata –, az alapügyben szereplőhöz hasonló, magánszemélyek közötti jogvitában nem lehet ezen irányelv 7. cikkére hivatkozni a fizetett éves szabadsághoz való említett jog teljes érvényesülése és az e joggal ellentétes valamennyi nemzeti jogi rendelkezés alkalmazásának mellőzése érdekében. Ilyen helyzetben ugyanakkor az a fél, akit a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetetlensége következtében sérelem ért, a Francovich és társai ítéletből (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428) eredő ítélkezési gyakorlatra hivatkozhat annak érdekében, hogy adott esetben kártérítést kapjon (lásd: Dominguez-ítélet, C-282/10, EU:C:2012:33, 43. pont).

49 A fenti megfontolásokra tekintettel a harmadik kérdésre tehát nem kell választ adni.

A költségekről

50 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

A „munkavállalónak” a munkaidő-szervezés egyes szempontjairól szóló, 2003. november 4-i 2003/88/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 7. cikke, valamint az Európai Unió Alapjogi Chartája 31. cikkének (2) bekezdése értelmében vett fogalmát úgy kell értelmezni, hogy abba beletartozhat az alapügyben szereplőhöz hasonló munkaterápiás központba felvett személy.

Aláírások